

Spalničky

Spalničky jsou vysoce nakažlivé virové onemocnění. V České republice patří mezi nemoci, jejichž výskyt jsou lékaři povinni hlásit. Epidemiologové krajské hygienické stanice jednotlivé případy evidují, aktivně vyhledávají zdroje nákazy, identifikují kontakty v rodině, v kolektivním či zdravotnickém zařízení a organizují rychlé očkování vnímavých kontaktů.

Přenos a inkubační doba

Spalničkový virus se přenáší kapénkami (kýcháním, kašlem) od nemocných osob, vzácně i vzduchem nebo bezprostředně kontaminovanými předměty.

Inkubační doba spalniček se uvádí v rozmezí 7-21 dnů a průběh samotného onemocnění má dvě fáze. První trvá asi čtyři dny a projevuje se horečkou, rýmou, kašlem a zánětem spojivek (katarální stádium). Ve druhé fázi následuje výsev červené vyrážky, která začíná za ušima a na zátylku a poté se šíří na obličej, dále na krk, trup a končetiny (exantémové stádium). Mohou se objevit komplikace v podobě přidružení zápalu plic, zánětu středního ucha nebo zánětu mozku.

Období nakažlivosti začíná den před nástupem prvních příznaků a končí do čtyř dní po vzniku vyrážky. Vnímaví jsou všichni jedinci, kteří nemají protilátky proti spalničkám po očkování nebo prodělaném onemocnění. U osob v kontaktu s potvrzenými spalničkami jsou nastavována protiepidemická opatření jako je karanténa, lékařská prohlídka a laboratorní vyšetření protilátek. Vnímavé děti mohou být zpět do kolektivu přijímány po uplynutí 21 dní.

Léčba a prevence

Lék na onemocnění neexistuje. Léčba je symptomatická, při sekundárních komplikacích se podávají antibiotika. Jedinou a nejúčinnější prevencí tak zůstává očkování, zavedené v České republice v roce 1969. Před jeho zavedením bylo na našem území tisíce až desetitisíce případů spalniček ročně a každé 2-3 roky se objevovaly rozsáhlé epidemie. V současné době je pravidelné očkování u dětí hrazeno z veřejného zdravotního pojištění a provádí se kombinovanou očkovací vakcínou proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám (MMR).

Od roku 2015, kdy poprvé od zavedení očkování nebylo dosaženo hranice 95 % proočkovaných dvěma dávkami, která je považována za podmínku spolehlivé kolektivní imunity, byl zaznamenán rostoucí trend onemocnění v České republice. Mezi další možné příčiny zvyšující se nemocnosti patří vyvanutí imunity v populaci dospělých a také import onemocnění ze zahraničí.

Epidemiologická situace ve výskytu spalniček v Olomouckém kraji

V letech 2002–2017 nebyl Krajskou hygienickou stanicí Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci (KHS) evidován žádný případ spalniček. Jeden případ se objevil v roce 2018 a v roce 2019 bylo KHS evidováno 5 případů tohoto onemocnění, z toho dva případy v okrese Prostějov a tři v okrese Šumperk. Od roku 2020 do současnosti pak nebyl výskyt spalniček

v kraji zaznamenán. Aktuální epidemiologická situace se spalničkami v Olomouckém kraji je i nadále klidná, nevidujeme žádný potvrzený případ, avšak v rámci České republiky se začínají objevovat jednotlivé případy onemocnění. Od ledna 2024 jsou hlášeny a laboratorně potvrzeny 4 případy.

Vzhledem k nárůstu počtu případů spalniček ve světě a evidovaným případům v České republice, a s odkazem na tiskovou zprávu Státního zdravotního ústavu, připomínáme, že jedinou prevencí onemocnění je očkování: <https://szu.cz/aktuality/aktualni-epidemiologicka-situace-ve-vyskytu-spalniček-k-5-2-2024/>.

Mgr. Markéta Koutná, Ph.D., tisková mluvčí, telefon 585 719 244, e-mail: media@khsolc.cz